

JUDr. Pavel Blažek, Ph.D.
MINISTR SPRAVEDLNOSTI ČR

Praha 4. července 2023
č. j. MSP-253/2023-ODKA-SPZ/5
Počet listů: 2
Přílohy: 3

Nejvyšší soud
Burešova 20
657 37 Brno

Zemřelý obviněný A. N. – stížnost pro porušení zákona

Přílohy:

- 1) ověřená kopie rozsudku bývalého Nižšího vojenského soudu v Brně, sp.zn. T 82/53, ze dne 27. 11. 1953,
- 2) ověřená kopie usnesení Okresního soudu v Karlových Varech sp. zn. 1 Nt 39/68 ze dne 18. 12. 1968
- 3) podnět k SPZ advokáta JUDr. M. ze dne 10. 5. 2023

Podle § 266 odst. 1 zák. č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), podávám ve prospěch zemř. obv. A. N.

stížnost pro porušení zákona

proti rozsudku bývalého Nižšího vojenského soudu v Brně, PSP-47, ze dne 27. 11. 1953, sp. zn. T 82/53, pravomocnému dne 27. 11. 1953.

Napadené rozhodnutí

1. Rozsudkem bývalého Nižšího vojenského soudu v Brně, PSP-47, ze dne 27. 11. 1953, sp. zn. T 82/53 (dále jen „*napadený rozsudek*“) byl obviněný uznán vinným trestným činem vyhýbání se služební povinnosti dle § 270 odst. 1 písm. b) trestní zákona č. 86/1950 Sb. (dále jen „*tr. zák. z r. 1950*“), kterého se měl dopustit tak, že: „*dne 30. 10. 1953 u svého útvaru ve Štenberku po nástupu vojenské základní služby odmítl obléci si vojenský stejnokroj a konati vojenskou*

základní službu a odvolával se při tom na to, že mu to nedovoluje jeho náboženské vyznání - je svědek Jehovův“.

2. Za to mu byl napadeným rozsudkem podle § 270 odst. 1 tr. zák. z r. 1950 uložen trest odnětí svobody na dva a půl roku a současně jím byla podle § 43 tr. zák. z r. 1950 vyslovena ztráta čestných práv občanských a ztráta práv uvedených v § 44 odst. 2 tr. zák. z r. 1950 na dobu tří let.
3. Usnesením Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 18. 12. 1968, sp. zn. 1 Nt 39/68 byl trest odnětí svobody zahrazen s tím, že na odsouzeného se hledí jako by nebyl odsouzen.

Právní posouzení

4. Mám za to, že napadeným rozsudkem a v řízení mu předcházejícím byl porušen zákon v neprospěch obviněného v ust. § 2 odst. 3 trestního řádu z roku 1950 ve vztahu k § 270 odst. 1 tr. zák. z r. 1950.

Relevantní právní úprava

5. Podle § 15 odst. 1 Ústavy ČSR z r. 1948 „*se svoboda svědomí zaručuje*“.
6. V § 1 odst. 1 tr. ř. z r. 1950 se uvádí: „*Účelem trestního řádu je upravit řízení v oboru trestního soudnictví tak, aby trestné činy byly náležitě zjištěny a jejich pachatelé podle zákona potrestáni*“.
7. Ust. § 2 odst. 3 tr. ř. z r. 1950 určovalo, že: „*Úkolem soudu v trestním řízení je zejména spravedlivě rozhodovat o trestných činech (...)*“.
8. Podle § 270 odst. 1, písm. b) trestního zákona č. 86/1950 Sb. *vyhýbání se služební povinnosti se dopustil ten, kdo se úmyslně vyhýbal plnění služební povinnosti tím, že se odvolával na náboženské nebo jiné přesvědčení.*
9. Podle čl. 18 Všeobecné deklarace lidských práv ze dne 10. 12. 1948 (dále jen „VDLP“) má každý právo na svobodu myšlení, svědomí a náboženství; toto právo v sobě zahrnuje i volnost změnit své náboženství nebo víru, jakož i svobodu projevat své náboženství nebo víru sám nebo společně s jinými, ať veřejně nebo bohoslužbou a zachováním obřadů.

Posouzení předmětné věci

10. Čin obviněného, tedy vyhýbání se služební povinnosti v souvislosti s výkonem vojenské služby z důvodu náboženského vyznání, směřoval k uplatnění základního práva občana zaručeného ustanovením § 15 odst. 1 Ústavy ČSR z r. 1948 a dále čl. 18 VDLP.
11. Ústavní soud v obdobné věci v nálezu ze dne 7. 10. 1998, sp. zn. II.ÚS 285/97, konstatoval:
„U stěžovatele se jednalo o uplatnění práva na svobodu myšlení, svědomí i náboženství, jak to má na mysli čl. 18 VDLP. Ústava z r. 1948, platná v r. 1959, tuto svobodu svědomí a vyznání sice formálně zaručovala, ovšem norma nižší právní síly (zákon), aby takovéto právo občan mohl realizovat, vydána nebyla a praktická ustanovení jiných norem nižší právní síly tuto svobodu prakticky likvidovala. Stěžovatel tedy neměl vůbec žádnou možnost, aby mohl dostát svým povinnostem, uloženým mu zákonem, aniž by se dostal do rozporu se svým vlastním svědomím.“
12. S ohledem na výše popsané nemohlo jednání obviněného být trestným činem pro absenci prvku protiprávnosti. K tomu však bývalý Nižší vojenský soud v Brně, PSP-47, v rozporu se svými povinnostmi vyplývajícími z ust. § 1 odst. 1 a § 2 odst. 3 trestního řádu z r. 1950 nepřihlédl a obviněného uznal vinným nedůvodně.

13. Vzniklá nezákonnost nebyla napravena ani po vydání zák. č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, neboť nebyl podán návrh na zrušení rozhodnutí v přezkumném řízení ani příbuznými obviněného zemřelého, ani prokurátorem.
14. Pro případ, že by Nejvyšší soud dospěl k závěru, že jsou splněny podmínky pro rozhodnutí o této stížnosti pro porušení zákona v neveřejném zasedání, s takovým postupem souhlasím.

Návrh

15. Se zřetelem na shora uvedené okolnosti navrhuji, aby Nejvyšší soud:
  - 1) Podle § 268 odst. 2 trestního řádu vyslovil, že rozsudkem bývalého Nižšího vojenského soudu v Brně, PSP-47, ze dne 27. 11. 1953, sp. zn. T 82/53, a v řízení mu předcházejícím, byl v neprospěch obviněného porušen zákon v ust. § 2 odst. 3 trestního řádu z roku 1950 ve vztahu k § 270 odst. 1 tr. zák. z r. 1950,
  - 2) s odkazem na ust. § 269 odst. 2 trestního řádu napadený rozsudek zrušil a zrušil také další rozhodnutí na zrušený rozsudek obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu,
  - 3) a dále postupoval podle § 271 odst. 1 trestního řádu.

Na vědomí:

- 1) Nejvyšší státní zastupitelství
- 2) Krajské státní zastupitelství v Brně ke sp.zn. 1 KZZ 11/2023
- 3) JUDr. M., advokát